

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Ve-natata el Hoshen ha-mishpat et ha-Urim ve-et ha-Tumim

saviv le-Shulhan 'arukh ... Yeshu'a Valq z.ts.l. ba'al sefer Me'irat 'enayim
... Shabetai Kohen z.ts.l. ba'al Sifte Kohen ... ve-nilveh la-hem ... David
ha-Levi z.ts.l. ... Ture zahav ... ito mehubar ... Tsevi ha-nikra be-fi kol
Hakham Tsevi ... be-hagahotav ... asinu zar ... la-shulhan

Karo, Yosef

יִסּוּי, וְרֵאק

Homburg vor der Höhe, [5]502 [1741/1742]

ויקזג תוכלה

[urn:nbn:de:kobv:517-vlib-11244](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:kobv:517-vlib-11244)

שפת' חשן משפט שפו הלכות גזיקין כהן תקנא

ז"ל שהיו שורף שטרות של חברו פסקו אצלם אין גוף השער ממון כיון שהיו גרם לאחד ממון חברו חייב וכדל' אביהם התם אמר
אחיהם חתן דלדין דויא דגרמי מבני ביה דמי שטרם מעליא קדיל' כר' שמעון דלמך דבר הנורס לממון כממון דמי ואסילו בדבר שאין
עיקרו ממון כיון דשורף וצבור בידים או קורע שטרות של חברו דויא דגרמי הוא כו' עכ"ל וכתב עור הכעשה' ש' וז"ל גם הראש' כ'
כתב בתשובתו הרינו מופר' לך מה שהנדה לו לענין פסק דין והלכה למעשה פלוגתא דר' שמעון ורבנן הוי יודע שדעתי כוטה לקבוע
משטרות כר' שמעון דלמך דבר

(יא) השורף (יב) ש"ח של חברו חייב הנורס לממון כממון דמי ודיא
דדבר הנורס שייך בדיוא דגרמי
כו' עכ"ל ופ' ונתח' דר' שמעון ורבנן הויא כמתני' פ' מרובה דף ע"ב ג' נבוכסל' ד' ופ' הזהב דף כ"ו ע"ב ג' בני אונס' ד' ופ'
שבועת הדנויה דף מ"ב ע"ב ג' נבי שבעין עליון ור' שמעון אומר קדשים שחייב באחריותן כשבע' דדבר הנורס לממון לר' שמעון כממון
עליון ואסילו חייב באחריותן אין כשבעין עליון ופירש' קדשים שחייב באחריותן כשבע' דדבר הנורס לממון לר' שמעון כממון
דמי והכי איתא בש"ס פ' מרובה דף ע"ב ע"ב ופ' הנוז' קמח דף ל"ב ע"ב דעמ' דר' שמעון הוא דדבר הנורס לממון כממון דמי
וא"כ הוי משמע להדיא מדברי הנביה' נוסיה דמי קו"ל כרבנן לא היה נכס זה ששורף וי"כ הרי רוב הפוסקים' פסקו כרבנן הלא
היה הראש' והבדל' כפי' המשניות פ' מרובה ופ' הזהב ופ' שבועת הדנויה וכן משמע דעת הר"ף והראש' פ' שבועת הדנויה
שהשמיטו ש' מילת' דר' שמעון וכן התנהגו וכו' עוד הרמב"ם והרב המגיד ריש פ' ב' מהלכות גבה' ופ' י"ג מהלכות חסירה דין מ'
ורמ"ב מהלכות שטרות וכו' עוד הרב המ' להדיא ריש פ' ה' מה' טוען אשמי' קדשים שחייב באחריותן אין כשבעין עליון שאין הלכה
כר' שמעון וכן מוכח עוד דעת הרב' פוסקים וכן עיקר :

וגם מה דפ"ל להכיע' דלמחר דלדין דויא דגרמי היינו משום קדיל' כר' שמעון לא נהירא ל' לא משמע כפ' הנוז' קמח דף ל"ב
ע"ב דלף אחימ' סבר כרבנן וכמו שכתבתי לעיל ע"י קטן הראשון בסופו ע"י ע"ס
ראיתי ברובי דגרמי להרמב"ן שכתב להדיא כדברי וז"ל ש' כדף ק"א סוף ע"ב בסוף שטרות ודכותיה קדיל' כר' מאיר
דלדין דויא דגרמי ואף על גב דלא קדיל' כר' שמעון דלמך דבר הנורס לממון וכן משמע עליון משלמין עליון משלמין ד' ופ'
ואף אין כשבעין עליון שהיו אין גופו ממון אף על פי שגורמין לממון ואף על פי שיש הויק חייב לשלם אם פגע בשמירת' פטור אלא
ממנו דויא דגרמי אלא כמקום ויש מי שאומר שהטעם מוק' הוא ומש"ס אכל שבועת חסירה לעולם אין כשבעין אלא על דבר שגופו
ממון ולא על דבר הנורס שהיו אין כשבעין על השטרי' וכן כמי אין בהם אונס' דלית' לד' שמעון וכן הפסיקו הנאמרי' ז"ל דלית' לד'
שמעון עכ"ל הרי להדיא דאין כשבעין שבע' התורה בשורף שטרות :

ויותר מזה נראה מהרמב"ן דככל דמי דגרמי אין כשבעין שבע' התורה ויש לו לדקדק בזה על דבריו מדברי חז"ל הראש' ופ'
מ"י שהבאתי לקמן ס' א"פ ע"ף ז' ס' ל' וכן מדברי הר' וכו' וכפי מה שפירשתי ע"ס כ"ס' ל' א"פ מוכח שם מדבריהם
דבמסור שייך ש' ח' דף ר"ב ר"ק מרובי דגרמי ע"י ג' ונתח' לומר דלף דפ"ל דבריו דגרמי משויב' ש' מורים שטרות ופ'
דקדוק בהקדמות ושטרות דמשמעין לכו' מקדש דאין כשבעין עליוהם היבא דגלי ג' והוכח דלא ג' לא ג' :

ושוב ראיתי ברובי דגרמי להרמב"ן שכתב להדיא כדברי וז"ל ש' כדף ק"א סוף ע"ב בסוף שטרות ודכותיה קדיל' כר' מאיר
דלדין דויא דגרמי ואף על גב דלא קדיל' כר' שמעון דלמך דבר הנורס לממון וכן משמע עליון משלמין עליון משלמין ד' ופ'
ואף אין כשבעין עליון שהיו אין גופו ממון אף על פי שגורמין לממון ואף על פי שיש הויק חייב לשלם אם פגע בשמירת' פטור אלא
ממנו דויא דגרמי אלא כמקום ויש מי שאומר שהטעם מוק' הוא ומש"ס אכל שבועת חסירה לעולם אין כשבעין אלא על דבר שגופו
ממון ולא על דבר הנורס שהיו אין כשבעין על השטרי' וכן כמי אין בהם אונס' דלית' לד' שמעון וכן הפסיקו הנאמרי' ז"ל דלית' לד'
שמעון עכ"ל הרי להדיא דאין כשבעין שבע' התורה בשורף שטרות :

נראה דלף לפי מה שהעליתי לעיל ס' ה' הראש' דהייבא דמסדה הקרקע וא"ל למלאות הפטרות והתנועה הוא על הממון
חייב ש"ד היינו דוקא התם קרקע אומענה מכת שניה קרקע אומענה משלמים ח"כ מה שהיה בנינה נע כהם וכוון
דאשתי ופ"ל בעין אשתי דויא אכל הכא דשטרות אומענו כיון דמתמלאין אין עיקרן ממון וזוה' לא אשתי ודוק היטב :
ומכל שכן לפי מה שהעליתי לעיל ס' ה' דרובי דגרמי אינו אלא קבא דרבנן דאין לחייב ש"ד בזה (וכ"ס מהראש' פ' הכנס
ס' ל' ע"ף י"א דלמך דלמך דהוי דרבנן לא שייך שבע' דאורייתא כלל' ודלא כהבעה' והתנאים אחריו - כן

ג"ל : (יא) השורף כו' כתב הרמב"ן דרובי דגרמי ש"ד דף ק"א ע"ב דמי שגזול חפץ ועבר עליו הפסד שהיה יכול
להחזירו להגזול ולומר לו הרי שלך לפניך וכן אמר ואמר חייב לשלם לגזול' מדמי דגרמי שהרי גרם להפסיד ממון מכירו - והראש'
פ' הנוז' קמח ס' י"ב כתב עליו ולא ידעתי על מי מתן שמוך על האונס' (פרק הנוז' קמח דף ל"ב ע"ב) שאמר השורף חתן
כאנו למתן קמח לר' ורבנן כו' ומאחר דהלכה כרבנן א"כ משמע להדיא דפטור כו' עכ"ל ולא קשה מידו דהרמב"ן סבורא ליה כמקור
היה מפרשים שהיו הפוסקים פ' מרובה דף ע"ב ע"ב א"כ אלו נצטרך דף ל' ד סוף ע"ב ד' סכר לה כר' שמעון כו' דמירובא קמח
ש' התוספות ודאי לא מסתבר כלל וכת"ס לעיל ס' ה' דמה' ל' אזה' לכל העולם או אזה' ל' גרם לו הויק וכן מלאתי ברש"י פ'
אלו נעדרת שהכריע כמקור הוי מפרשים ה"ל וכתב שהוא הבטול ע"ש - ופ"כ הרמב"ן פסק כבנייה' דמרובה דרפ' אלו נעדרת הוא
פוטק דפסח' ש' ולא כדברי רבה שאמר השורף כו' ואינו למתן קמח כו' דבנייה' דגרמי ש"ד דף ק"א סוף ע"ב
ותמאך כדברי התוס' ש' ה"ס דפ' מרובה דרפ' אלו נעדרת ה"ל ולמד ממנה דלא מתן קמח אלא ככתבתי ע"ש כו' מהראש' שם לא הניח
דברי הרמב"ן א"ל ר' קר דבריו ונראה שלא דקדק בדבריו ע"ש ופ"ק :

וכ"ס לפי מה שהעליתי לעיל ס' ה' א"פ דויא דגרמי אינו אלא קבא דרבנן הכא פטור דלא כפי' וכת"ס א"פ ע"ש : (יב)
שער חוב כו' וכן העושה עבדו אשתיק ותזר ושטרות חייב המאחר לבעל החוב שהרי הפקיע שיעבודו וגרם לאחד מחובו
עכ"ל רמ"ס פ' ה' ופ"ל והראש' הוי עליו וכתב הרב המגיד שם וז"ל כתב עליו הרי' אמר אביריה הרב אינו פוסק כן דרש"ב הוא
דאית ליה הכי ורבנן פ' ג' ע"ה וק"ל כרבנן ולא דמי לשורף שער שטרות דהתם בדעתנו' קא עבד מעשה אכל הכא אמר בדנפשי קא
עבדתי ואינו יודע אם נסחוק הרי' א"ל כמאמר הרב לרב אלפס ז"ל כדרכו שאר המקומות וא"כ לפי שא' נמא' דבר בהלכות הרב
ז"ל ובקמתן כמא' כרש"ב וכוון עין הדרי' לכל' כן כל מקום שנה דרש"ב כמא' חסורו והוא ש' השולח וכו' שהדבר
הכרתי כן לפסוק הלכה כמותו דהא טעמא דדיהי' משום דפ"ל דמויק שיעבודו שטרות חייב ואין קדיל' כדויא דגרמי כ"ס כמות
זה שהוא חייב דהוא אלי' כדמוכח בהדיא בפ' המנוט את הכד גבי חטו בשנו מותר עכ"ל :

ואני אומר שייך דבריו מוכרחים וכוונת הראש' הוא שהיה לפניו אותן נוסחאות הריף שלא היה כתוב בהן הלכה כרש"ב וא"כ
ממילא הלכה כרבנן וכת"ס הריף התם להדיא לעיל מוכיח בכתני' דעבר ששנה ופדלו כו' דפ"ג רש"ב ורבנן וכתב הריף
שם ומיוקין לגזולן דקא פסק הלכתא כרבנן דק"ל יודו ורבו הלכה כרבנן וא"כ משמע דה"ה הכא (ואע"ג דכתב הרש"ב א' והראש' פ'
השולח נכס הראש' מכתב הריף ומיוקין לגזולן כו' משמע דלא פ"ל כהגזולן מ"ה האמיק הראש' התם דפ"ל כהגזולן וא"כ דעת
הראש' כהשנות כיון כן ועוד דכש"ל לעיל י"ל מכתב ומיוקין לגזולן לא סבר הכי משא"כ גבי מויק שיעבודו ודוק) ועוד דהא כתב
הריף פ' ג' נש טעו דק' כלל' דלמך רבה כר' תנה שמיה דר' וימן כל מקום שנה דרש"ב כמא' חסורו והוא ש' השולח וכו' שהדבר
טעמא וכו' הראש' כמדוע' מוק' מי אשמוז' והר"ן שם כשם הריף פ' ג' ונראה שטעמו משום דלמירוקן כפ"ס המדור (דף ע"ז)
דלמירוקן טיבה בלא א"בית דר' וימן - ומ"ה הרב המגיד וכו' שהדבר הכרתי כן לפסוק הלכה כמותו כו' כדמוכח בהדיא פ'
המנוט כו' לע"ב לא מוכח מהתם מירי לפי מ"ה הראש' דלא דמי לשורף שער שטרות דהתם בדעתנו' קא עבד מעשה אכל הכא אמר בדנפשי קא
עבדתי ורבו כר' וכו' והתוספות ש' ע"ה וכתב דהא שטרות חייב המאחר לבעל החוב שהרי הפקיע שיעבודו וגרם לאחד מחובו
פטור פרוך מכת כל ש' כיון דלפ"ל בדעתנו' פטור כל שכן כדודיה ומאני' מהו דתימא התם כיוור' בעלמא קלפי' מוכיח כו' א"כ כו'
יענין שיעבודו א"כ ע"כ ל' המאקנת חייבו כמו דריוקין דויא דגרמי בשורף שער של חברו שחייב ה"ה באתר שמויק שיעבודו של חברו
אכל בלוה עמו שהויק' שיעבודו'ל' שמענו וכו' י' לומר להלכה כרבנן דפ"ג רש"ב גבי לוח' עמנו שהויקן דבריה' קא עבד :

